

Ministeren

Beskæftigelsesudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

9. januar 2020

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

I brev af 8. januar 2020 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

Alm. del spørgsmål 102

Vil ministeren sende udvalget sit talepapir fra samrådet den 8. januar 2020 om nedbringelse af dimittendledigheden, jf. BEU alm. del – samrådsspørgsmål K?

Svar

Som svar på spørgsmål alm. del 102 fremsendes hermed mit talepapir fra samrådet den 8. januar.

Samrådsspørgsmål K:

Vil ministrene redegøre for, hvilke konkrete initiativer ministrene agter at tage for at sikre, at flere unge får fodfæste på arbejdsmarkedet, herunder særligt hvad ministrene vil gøre for at sikre, at dimittendledigheden nedbringes?

Svar på samrådsspørgsmål K:

Tak vil det. Jeg kan bekræfte, at beskæftigelsesministeren ikke er ene om at have respekt for vores tidligere statsminister, ikke mindst fordi, at han var god til at få folk i arbejde. Det var en af hans helt store politiske sejre, at han fik knækket arbejdsløshedskurven op gennem 90'erne. Derfor er det her jo en fremragende ramme at tage den her diskussion indenfor.

Det er et vigtigt emne, som beskæftigelsesministeren var inde på. Det er enormt vigtigt, at flere unge får fodfæste på arbejdsmarkedet og bliver en del af fællesskabet på vores arbejdspladser.

Jeg vil i min del af samrådet fokusere på gruppen af nyuddannede med en videregående uddannelse, der er ledige umiddelbart efter afsluttet uddannelse.

De nyuddannede fra de videregående uddannelser har med deres uddannelse gode forudsætninger for arbejdslivet. Men for mange starter arbejdslivet med en ledighedsperiode. Det skal vi blive bedre til at undgå, for det kan være en kilde til mistrivsel for den enkelte – ikke mindst hvis ledigheden trækker ud.

[Investering i uddannelse har været en stor succes]

Når det er sagt, vil jeg gerne slå fast, at vores investering i videregående uddannelse er en virkelig god forretning både for samfundet – og for den enkelte. Det er klogt at investere i uddannelse.

Det høje og stigende uddannelsesniveau i Danmark er – som beskæftigelsesministeren også nævnte – en stor succes. En uddannelse bidrager til livskvalitet og samfundsdeltagelse for den enkelte, og bidrager samtidig også til sammenhængskraft og værdi i samfundet. Videregående uddannelse er samfundsøkonomisk en rigtig god investering.

De videregående uddannelser har været understøttet af skiftende regeringers målsætninger på området. I 00'erne var det et mål, at 50 pct. af en ungdomsårgang skulle have en videregående uddannelse. Målsætningen blev siden hævet til 60 pct.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Jeg mener, at vi bredt i Folketinget har gjort det klogt, når vi har satset på uddannelse. Men det kom i nogle tilfælde til at handle for meget om at få uddannet flest muligt, og mindre om hvorvidt dem, der blev uddannet kom de rigtige steder hen og kunne finde arbejde.

Vi så i en periode stigninger i antallet af unge, som tog en uddannelse inden for fag, hvor der i forvejen var høj ledighed. Det har medført, at der flere steder er for høj ledighed for nyuddannede – også ud over en rimelig periode, hvor man søger efter endt uddannelse.

Den udvikling bekymrer mig, og den bekymrer regeringen. Selvom investeringen i videregående uddannelse som helhed kan betale sig, er det klart, at potentialet er endnu større, hvis de nyuddannede kommer hurtigt i job. Det gælder selvfølgelig også for de enkelte unge, som brænder for at komme ud og bruge det, de har lært.

[Der er gjort meget]

Der er derfor også i de senere år gennemført en række tiltag, der bl.a. skal bidrage til at reducere den for høje dimittendledighed.

Den daværende SR-regering indførte i 2014 ledighedsbaseret dimensionering, så uddannelser med systematisk høj ledighed fik sat loft over optaget. Formålet var, at få flere til at søge uddannelser med gode beskæftigelsesmuligheder.

Siden 2013 har alle ansøgninger om nye uddannelser skulle igennem en prækvalifikationsproces, hvor et rådgivende udvalg vurderer, om uddannelsen er relevant for arbejdsmarkedet, inden ministeren beslutter, om uddannelsen kan oprettes.

Vejledningsportalen Uddannelseszoom er blevet etableret, så unge kan sammenligne uddannelser, f.eks. i forhold til dimittendernes ledighed, inden de træffer deres uddannelsesvalg.

Der er indført mere fleksible uddannelsesmuligheder. For eksempel er retskravet forlænget, så studerende har bedre muligheder for at arbejde efter bacheloruddannelsen for så senere at vende tilbage til en kandidatuddannelse. Og studerende kan nu tage en erhvervskandidatuddannelse, mens de sideløbende er i job.

Endelig er der fra 1. januar 2019 indført et nyt bevillingssystem for de videregående uddannelser, hvor en andel af bevillingerne afhænger af uddannelsesinstitutionernes evne til at få dimittenderne hurtigt i arbejde. Det giver uddannelsesinstitutionerne en klar tilskyndelse til løbende at tilpasse optaget af studerende og indholdet af uddannelserne efter arbejdsmarkedets efterspørgsel.

[Effekten er på vej]

Samlet set er initiativerne en meget markant ændring af den måde, vi udbyder uddannelse og optager nye studerende på. Og vi kan allerede se de første tegn på, at initiativerne virker.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Tilgangen af nye studerende til uddannelser, som er dimensioneret pga. af høj ledighed, er faldet ca. 25 pct. i forhold til sammenlignelige uddannelser. Faldet skyldes ikke kun selve loftet over optaget, men også at de unge selv i stigende grad søger mod uddannelser med gode beskæftigelsesmuligheder. Der er simpelthen kommet en større bevidsthed om de her ting blandt de unge.

Initiativerne er blevet indfaset løbende, og det tager tid for de årgange, der er omfattet af ændringerne, at gennemføre uddannelserne. Og der er en måleperiode efterfølgende. Vi vil derfor først for alvor kunne begynde at se betydningen for dimittendledigheden i de kommende år. Det synes jeg er vigtigt at holde sig for øje, når vi tager den her diskussion.

[Vi kan understøtte udviklingen]

Selvom der allerede er gjort meget, ser jeg flere muligheder for forbedringer, som vi kan arbejde med, mens vi afventer effekten i ledighedsstatistikken af de tiltag, jeg har nævnt.

De enkelte uddannelsesinstitutioner skal først og fremmest fortsætte deres indsats for at gøre uddannelserne relevante for arbejdsmarkedet. Det handler både om den grundlæggende kvalitet og faglighed, som skal være i top – og om at de studerende skal lære at sætte deres viden i spil, f.eks. i case-baseret undervisning, projektorienterede forløb eller i praktikken.

Derudover vil jeg blandt andet gerne fremme optaget på de uddannelser, hvor vi ved, at vi får brug for flere hænder fremover til vores samfund. Det gælder uddannelserne til sygeplejerske, lærer og pædagog. Vi har også brug for flere uddannede inden for STEM-fagene, dvs. naturvidenskab, teknik, ingeniør og it, hvis vi for eksempel skal lykkes med den grønne omstilling.

Vi vil desuden i regeringen inden længe forholde os til, om der kan laves forbedringer af den ledighedsbaserede dimensioneringsmodel på baggrund af den evaluering af modellen, som ligger, dvs. de fem års erfaringer vi har. Kan vi lære af det, og gøre det endnu mere præcist og bedre til gavn for os alle sammen.

Endelig ser jeg et potentiale for at styrke samarbejdet mellem de forskellige aktører i uddannelses- og beskæftigelsessystemet. Vi har derfor, som beskæftigelsesministeren var inde på, et partnerskab på tegnebrættet for at forbedre overgangen fra uddannelse til job.

Tak for ordet – og for at give anledning til en meget vigtig diskussion.

Med venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**